

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญและที่มาของการวิจัย

การพัฒนาประเทศที่ผ่านมามีข้อจำกัดหลายประการที่สำคัญคือทำให้เกิดปัญหาในชนบท ปัญหาหนี้สิน การอพยพแรงงาน วิกฤตเศรษฐกิจหลายครั้งทำให้เกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ ตามมา แต่ชุมชนในชนบทก็ยังมีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองได้ จะเห็นได้จากมีชุมชนหลายแห่งที่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนา จนสามารถพึ่งตนเองได้อย่างมาก สามารถจัดการทรัพยากรท้องถิ่น การผลิตและผลผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีหลักประกัน มีสวัสดิการ มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งรัฐบาลไทยได้เห็นศักยภาพดังกล่าว และให้การสนับสนุน โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ที่มุ่งเน้น “คน” เป็นศูนย์กลางการพัฒนา และผลักดันให้เกิดการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นแนวคิดที่สนับสนุนความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมโดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โปร่งใส และเป็นธรรมในการบริหารงาน ทำให้ในปัจจุบันส่วนราชการ และองค์กรธุรกิจเอกชนได้ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในการแก้ปัญหาของชาติบ้านเมือง ซึ่งต้องดำเนินการพร้อมกันในทุกระดับ ต้องค้นหาศักยภาพของชุมชนเพื่อเสริมสร้างให้มีความเข้มแข็ง สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตัวเอง

เมื่อพิจารณาตามโครงสร้างการปกครองท้องถิ่นแล้วจะเห็นได้ว่า หมู่บ้าน ตำบล เป็นชุมชนพื้นฐานที่เกิดจากการรวมตัวโดยธรรมชาติของประชาชนคนไทย ชุมชนจึงควรมีความเข้มแข็ง เพื่อให้เป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนการบริหารงานของหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และภาคธุรกิจเอกชนให้เป็นไปอย่างมีระบบเกื้อกูลต่อการพัฒนาประเทศ และบังเกิดผลดีต่อสังคมไทย ทั้งในแง่คุณภาพ และคุณธรรม

สมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ (2543) กล่าวว่า การวางแผนเป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากร เพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชนและเป็นการแก้ไขปัญหาตรงจุดมากที่สุด ในอดีตการวางแผนส่วนใหญ่มักเป็นแผนในลักษณะที่กำหนดมาจากส่วนกลาง ขาดกระบวนการมีส่วนร่วม แนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในพื้นที่ รวมทั้งปัญหาเรื่องขาดการบูรณาการ ทำให้แผนที่จัดทำขึ้นมีลักษณะแยกส่วน คือแยกคิด และแยกทำ ดังนั้น การวางแผนควรมุ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนรวมทั้งองค์กรพัฒนาเอกชน และกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปสู่ระดับท้องถิ่น เพื่อให้เกิดกระบวนการจัดทำแผนเป็นแบบจากล่างสู่บนอย่างแท้จริง ให้แผนเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดการทำงานในรูปแบบบูรณาการจากหน่วยงานต่าง ๆ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนา เพื่อให้กระบวนการจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วมเกิดผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติจำเป็นต้องมีการปรับปรุง เสริมสร้างประสิทธิภาพของกระบวนการจัดทำแผนทั้งสองส่วนที่เกี่ยวข้องกัน คือ ส่วนของภาครัฐและส่วนของภาคชุมชน เนื่องจากทั้งสองส่วนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน การปรับเปลี่ยนทำควบคู่กัน ให้สอดคล้องต่อเนื่องกันอย่างเป็นระบบ ถ้าปรับเปลี่ยนเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งแล้วไม่อาจทำให้กระบวนการจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วมเกิดผลในทางปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

ตำบลพิจิตรเป็นตำบลหนึ่งของอำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา จากการศึกษาสภาพปัญหาในเขตตำบลพิจิตรจากการประชุมกลุ่มและได้วิเคราะห์หาสาเหตุปัญหาต่าง ๆ (ผลจากการสนทนากลุ่มเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2549) ปัญหาการมีส่วนร่วมเป็นปัญหามากที่สุด ซึ่งถ้าหากขาดการมีส่วนร่วมแล้วจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาอย่างมาก ถ้าหากบุคคลมีส่วนร่วมมากจะทำให้การพัฒนาชุมชนเป็นไปอย่างเข้มแข็ง และมีคุณภาพ เนื่องจากชุมชนสามารถเข้าไปร่วมกันแก้ปัญหา ร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงานต่าง ๆ แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าหากชุมชนขาดการมีส่วนร่วม ไม่ร่วมกันแก้ปัญหา ไม่ร่วมกันทำงานต่าง ๆ ปล่อยให้บุคคลฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งพัฒนา ไม่ร่วมกันรับผิดชอบ แต่ต้องการรับผลประโยชน์ แล้วจะเป็นปัญหาต่อการพัฒนาท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ซึ่งสาเหตุของการขาดการมีส่วนร่วม เกิดจากประชาชนคิดว่าไม่ใช่หน้าที่ของตนเอง จึงไม่เข้าไปร่วมรับผิดชอบ หรือไม่ร่วมดำเนินการ ความไม่เข้าใจในหน้าที่ และไม่เข้าใจในลักษณะงาน ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาท้องถิ่น ทำให้เกิดความยุ่งยากในการทำงาน เกิดความล่าช้า สับสน เข้าใจผิด และไม่อยากเข้าไปมีส่วนร่วม บางส่วนไม่กล้าแสดงออก ไม่มีความมั่นใจในตนเอง ทำให้เข้าไปร่วมน้อย จึงทำให้ขาดคนที่มีความสามารถไปพัฒนาชุมชน เกิดจากนิสัยส่วนบุคคล เช่น ไม่ชอบทำงานร่วมกับผู้อื่น ไม่ชอบการพัฒนาและเห็นแก่ตัว มีอคติต่อชุมชน เข้ากับบุคคลอื่นไม่ได้ บางส่วนไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม ทำให้ไม่อยากเข้าร่วมวางแผนในการพัฒนาและไม่ร่วมดำเนินการ เพราะคิดว่าเป็นของบุคคลอื่นหรือเป็นของภาครัฐ จึงไม่ร่วมกันแก้ปัญหา แต่ถ้าเกิดจากความคิดของตนเองและได้ร่วมกันดำเนินการ ก็จะตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ แต่เมื่อบุคคลไม่ให้ความสำคัญ คิดว่าเป็นหน้าที่ของภาครัฐอย่างเดียว จึงไม่เข้าไปมีส่วนร่วม และไม่ให้ความสำคัญกับงานของภาครัฐ ซึ่งเป็นผลเสียต่อการพัฒนาเป็นอย่างมาก บางสาเหตุคือไม่มีเวลา เนื่องจากประชาชนมีข้อจำกัดของเวลาที่มีหน้าที่การทำงานมาก ต้อง

รับผิดชอบงานมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาท้องถิ่นเช่นเดียวกัน

การพัฒนายุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องปรับวิธีทำงานใหม่ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแกนหลักในการพัฒนา โดยให้ประชาชนเป็นผู้ร่วมคิด กำหนดความต้องการร่วมดำเนินการและร่วมรับผิดชอบเป็นผู้รับผิดชอบ แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน โดย องค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

ร่วมคิดกำหนดความต้องการ องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวคือ เป็นการหล่อหลอมความต้องการของประชาชนที่หลากหลาย เพื่อกำหนดเป็นภาพแห่งความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ที่อยู่บนพื้นฐานความเป็นไปได้และสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้จะต้องร่วมกันกำหนดแนวทางการทำงานที่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จของวิสัยทัศน์ หรือเป้าหมายการพัฒนา ซึ่งจำเป็นต้องใช้ภูมิปัญญาของท้องถิ่น ผสมผสานแนวคิดวิทยาการใหม่ ๆ ในการกำหนดยุทธศาสตร์ โดยต้องเลือกแนวทางที่ดีที่สุด เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และทิศทางการพัฒนาประเทศ ร่วมจัดทำแผนพัฒนา หลังจากที้องค์การบริหารส่วนตำบล และประชาคมได้ร่วมกันคิด กำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ ซึ่งเปรียบเสมือนได้กำหนดจุดหมายปลายทางที่จะเดินให้ถึง กำหนดเส้นทาง กำหนดวิธีการเดินไปสู่จุดหมาย ซึ่งได้แก่การกำหนดแผนงานโครงการต่าง ๆ นั้นเอง ซึ่งสามารถให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ โดยองค์การบริหารส่วนตำบล ควรแต่งตั้งผู้นำชุมชน กลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มอื่น ๆ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาของ องค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแผนงาน/โครงการ ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนระดับหมู่บ้านหรือกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่นได้เสนอแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของกลุ่มหรือชุมชนนั้น ๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดเป็นแผนงาน/โครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้ประชาชนได้รับรู้ ตรวจสอบ และแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแผนงาน โครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งระยะสั้น และระยะปานกลาง โดยการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนา ก่อนจะเสนอให้สภา องค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบ เพื่อรักษาสิทธิของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลต้องใช้แผนงานพัฒนาเป็นแนวทางในการบริหารกิจการ เพื่อสนองตอบปัญหาความต้องการของประชาชน และเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้แผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นแนวทางในการจัดทำข้อบังคับงบประมาณประจำปี/หรือ

ข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมให้ประชาชนร่วมปฏิบัติ ติดตามและประเมินผล การนำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะกิจกรรม/โครงการที่ต้องใช้งบประมาณ จะต้องผ่านกระบวนการจัดทำข้อบังคับงบประมาณ และได้รับความเห็นชอบจากสภา องค์การบริหารส่วนตำบล การร่วมปฏิบัติให้กลุ่มต่างๆ หรือประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนาเข้าร่วมดำเนินตามโครงการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น สนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ ให้กลุ่มเป็นผู้ดำเนินการเอง เป็นต้น ให้ประชาชนได้ตรวจสอบการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง โปร่งใส โดยให้ผู้แทนชุมชนตามข้อเสนอของประชาคมของประชาชนร่วมเป็นกรรมการ ในกระบวนการจัดซื้อ-จัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล การเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมปฏิบัติงานด้านการประเมินผล ทำให้ทราบความก้าวหน้าของโครงการ ปัญหา/อุปสรรคในการปฏิบัติงาน นอกจากนั้นหลังสิ้นปีงบประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจะได้จัดประชุมประชาคม เพื่อชี้แจงผลการดำเนินงาน และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจริง กล่าวได้ว่า การจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล แบบมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้สิทธิการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และเพื่อให้การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

จากความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนา และปัญหาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานดังกล่าว จึงเห็นสมควรที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลพิจิตร อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา ผลของการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนทั่วไป และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่จะนำเอาข้อมูลเหล่านี้ไปปรับใช้ในการพัฒนากระบวนการวางแผนพัฒนาตำบลแบบมีส่วนร่วมต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน ตำบลพิจิตร อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา
- 2.2 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลพิจิตร
- 2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่างกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลพิจิตร
- 2.4 เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และเสนอแนะยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลพิจิตร

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมที่ได้จากการศึกษาจะเป็นต้นแบบที่สำคัญต่อการนำไปถ่ายทอดและส่งเสริมในท้องถิ่นอื่นๆ

3.2 ผลการศึกษาเป็นประโยชน์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท ทั้งที่เป็นหน่วยงานภาครัฐ และองค์กรพัฒนาเอกชน ในการนำไปประยุกต์หรือปรับใช้เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทของตนเองและช่วยเหลือตนเองได้

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลพิจิตร อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา โดยศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ตามแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลพิจิตร อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา แล้วนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการศึกษาครั้งนี้ สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย องค์ประกอบต่างๆ 5 ด้าน ดังนี้ ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานชุมชน ด้านการวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน ด้านการประเมินศักยภาพของชุมชน ด้านการจัดเวทีเพื่อเสนอและเลือกทางเลือก และด้านการวิเคราะห์การจัดทำแผนพัฒนาตำบลซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลอย่างสมบูรณ์ทุกด้าน

4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่และประชากร

พื้นที่ทำการศึกษาในตำบลพิจิตร อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลาประกอบด้วย 6 หมู่บ้าน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 4,266 คน จำนวน 1,079 ครัวเรือนดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 จำนวนประชากรและครัวเรือนในตำบลพิจิตร

หมู่ที่	บ้าน	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)
1	บ้านเนินพิจิตร	1,170	258
2	บ้านโคกทัง	414	103
3	บ้านโคกพะยอม	1,176	358
4	บ้านพลีควาย	580	128
5	บ้านทุ่งนาหวาน	553	132
6	บ้านคลองบัวตอก	373	100
	รวม	4,266	1,079

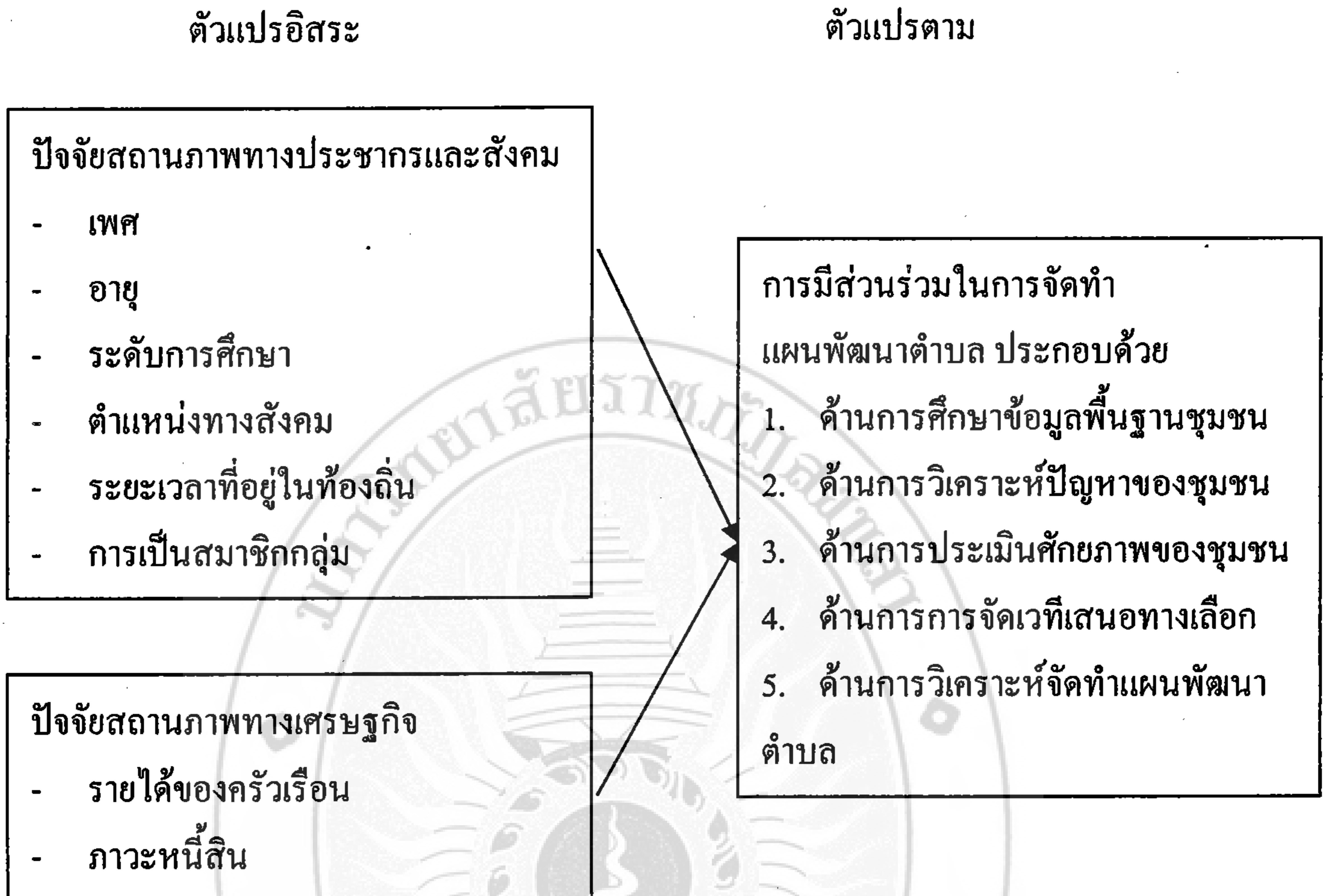
(ที่มา : แผนพัฒนาตำบลพิจิตร พ.ศ. 2550)

5. สมมติฐานของการวิจัย

5.1 ปัจจัยทางประชากรและสังคม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งทางสังคม ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อยู่ในท้องถิ่น และการเป็นสมาชิกกลุ่ม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

5.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ รายได้ครัวเรือน และภาวะหนี้สิน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

6. กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

7. นิยามศัพท์

การมีส่วนร่วม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการร่วมมือในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลของประชาชนในตำบลพิจิตร ในด้านต่างๆ เช่น ร่วมศึกษาปัญหา และความต้องการร่วมวางแผนงานโครงการ ร่วมประสานงาน ร่วมปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการ และช่วยติดตามผลและประเมินผล

ประชาชน หมายถึง ประชาชนในตำบลพิจิตร อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา

แผน หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ของชุมชน ที่ชุมชนร่วมกันพัฒนาขึ้นมา โดยกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้เข้าใจศักยภาพที่เป็นทุนที่แท้จริงของตนเอง และพบแนวทางในการพัฒนาทุนดังกล่าว ไปสู่การพึ่งพาตนเอง

ปัจจัยทางประชากรและสังคม (Demographic and Social variables) หมายถึง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งทางสังคม ระยะเวลาที่อยู่ในท้องถิ่น และการเป็นสมาชิกกลุ่มของประชาชนตำบลพิจิตร อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา

ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ หมายถึง รายได้ต่อเดือนและภาวะหนี้สินของประชาชนตำบลพิจิตร อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา

ตำแหน่งทางสังคม หมายถึง ตำแหน่งที่ได้รับการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้นของประชาชนในตำบลพิจิตร

ระยะเวลาที่อยู่ในท้องถิ่น หมายถึง เวลาที่นับเป็นปี โดยนับตั้งแต่ปีที่เริ่มเข้ามาอาศัยอยู่ในตำบลพิจิตร

การเป็นสมาชิกกลุ่ม หมายถึง การที่ประชาชนเป็นสมาชิกของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มสหกรณ์ เป็นต้น

ภาวะหนี้สิน หมายถึง การเป็นหนี้ทุกประเภทของประชาชนตำบลพิจิตร อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานของชุมชน หมายถึง การศึกษาสภาพทั่วไปของชุมชนตำบลพิจิตร ได้แก่ ภูมิปัญญาผู้รู้ ทรัพยากร วัฒนธรรมและรายได้

การวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน หมายถึง การค้นหาปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไข ปัญหาของชุมชนตำบลพิจิตร

การประเมินศักยภาพของชุมชน หมายถึง การค้นหาจุดเด่น จุดด้อย เพื่อกำหนดวิถีชีวิตของชุมชน และใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนพัฒนาตำบลพิจิตร

การจัดเวทีเพื่อเสนอและเลือกทางเลือก หมายถึง การจัดประชุมแบบมีส่วนร่วมเพื่อพิจารณาปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขและกำหนดเป็น โครงการเพื่อแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม